

การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) The development of operational skills of students in the 21st century by using role-play

*ชนม์ธิดา ยาแก้ว

สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

บทคัดย่อ

การพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการปฏิบัติงานจะต้องมีพฤติกรรมกล้าแสดงออกเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งโดยเฉพาะนักศึกษาที่ต้องไปเป็นครูในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การเข้าสังคม การพบปะผู้ปกครอง และการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความมั่นใจในการแสดงออกมากขึ้น การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาจะเป็นการเสริมสร้างทักษะทางวิชาชีพ ผลลัพธ์ที่ควรได้สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนและปฏิบัติงานของนักศึกษาที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการศึกษาที่มีคุณภาพโดยการเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานโดยการแสดงบทบาทสมมติในการสอนจริงได้ลงมือปฏิบัติงานจริง และเป็นการฝึกในการประกอบวิชาชีพในอนาคต เพื่อที่ให้การแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้น กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าคิด กล้าปฏิบัติ และปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้พัฒนาศักยภาพตนเอง มีคุณธรรม และกล้าแสดงออกให้เหมาะสมตามสถานการณ์ต่างๆ ได้ดีและมีประสิทธิภาพ ในบทความนี้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับทักษะการปฏิบัติงาน การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play)

ความสำคัญ : ทักษะการปฏิบัติงาน, บทบาทสมมติ

Abstract

Developing learners with operational skills requires assertive behavior, which is especially important for students who have to become teachers in the 21st century to apply in daily life, socializing, meeting parent And working with others Which will make the learners more confident in their expression The development of student work skills will strengthen professional skills. Produce graduate teachers in line with current conditions in the 21st century This will help promote student learning and work efficiency that will affect learning and develop quality education by learning from work experience by role-playing in real teaching, taking action on real work. And is a training for future professions Dare to think, dare to act and interact with others, focusing on students to develop their potential, morality and assertiveness to suit various situations Well and efficiently In this article, present ideas about operational skills Role playing.

Key words: Operational skills, Role play

บทนำ

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต วิทยาเขตสุพรรณบุรี ซึ่งมีหน้าที่ในการผลิตครูที่มีคุณภาพ และมีความจำเป็นที่จะต้องพัฒนานักศึกษาคณะครุศาสตร์ให้เป็นผู้ที่กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมและมีคุณภาพ จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการปฏิบัติงาน นักศึกษาบางคนยังไม่กล้าแสดงออกในการทดลองสอนหรือการปฏิบัติงานจริง และขาดความมั่นใจในตนเอง ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สังเคราะห์รูปแบบการสอนและเลือกใช้วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning มาใช้ในการสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) เพื่อให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออก ให้มีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบวิชาชีพในหน้าที่ครูได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ทักษะปฏิบัติ (Psychomotor) ประกอบไปด้วยการเคลื่อนไหวร่างกายและการประสานสัมพันธ์ของทักษะต่างๆ อาจเป็นการเคลื่อนไหวของร่างกายแบบพื้นฐานหรือเป็นการปฏิบัติงานตามกระบวนการต่างๆ นับเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านหนึ่งที่นักการศึกษา ดังเช่น ธนารักษ์ สารเถื่อนแก้ว (2563) อ้างอิงจากบลูม (Bloom, 1961) กล่าวว่า มีความสำคัญไม่น้อยไปกว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านสติปัญญา (Cognitive) ซึ่งเกี่ยวกับความรู้ความฉลาดในเรื่องราว และพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตใจ (Affective) ซึ่งเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดในเรื่องต่างๆ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะปฏิบัติ นั้น จึงไม่ใช่แค่เพียงบอกเล่าให้ฟังเพียงครั้งเดียว ดังเช่น การบรรยายเนื้อหาความรู้ทั่วไป แต่จะต้องมีวิธีการให้ได้นำความรู้ที่ตนเองได้มาลองใช้หรือฝึกทดลองใช้ในสถานการณ์ต่างๆ ด้วย ซึ่ง กมลวรรณ ตั้งธนกานนท์ (2557) กล่าวว่า การพัฒนาทักษะการปฏิบัติ นั้นต้องอาศัยการฝึกฝน ครูผู้สอนจึงต้องพัฒนารูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกหัดใช้ทักษะด้านต่างๆ ให้เกิดความชำนาญประสานสอดคล้องไปกับการเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทิตนา แชมมณี (2557) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบด้วยทักษะย่อยๆ โดยทักษะเหล่านี้จะพัฒนาได้ก็ด้วยการฝึกฝนที่ดี จึงจะเกิดความชำนาญในการใช้งานร่างกายส่วนต่างๆ นั่นเอง

ดังนั้นผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการวางแผนการสอน การออกแบบ เพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชา กิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจะต้องเป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ แล้วการเรียนรู้ก็จะเกิดจากภายในใจและสมองของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนรักที่จะเรียนรู้มีความสุขกับการเรียนรู้ ซึ่งเป็นรายวิชาที่ให้ความสำคัญของการคิดอย่างเป็นระบบ ศึกษาพัฒนาการและความพร้อมทางร่างกายของเด็กปฐมวัย แนวคิด หลักการ ทฤษฎี การจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย การเล่นและการละเล่นพื้นบ้านสำหรับเด็กปฐมวัย กิจกรรมกลางแจ้งสำหรับเด็ก และกิจกรรมบูรณาการการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะทางกายสำหรับเด็กปฐมวัย โดยผ่านแผนกิจกรรม ทั้ง 4 แผน เพื่อฝึกปฏิบัติวิธีคิด สร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถในการคิดวิจารณ์ คัดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์และตัดสินใจสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชา กิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานที่ได้อื่นๆ เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่นๆ ต่อไป

รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ ไว้ว่า ทักษะปฏิบัติ (performance) เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในการประยุกต์ความรู้และ ทักษะต่าง ๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานโดยการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินความสามารถ ของผู้เรียนจากงานที่ให้ปฏิบัติจริงหรือในสภาพที่เป็นจริง เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ กำหนดได้ดีเพียงใด และปฏิบัติได้อย่างไร นอกจากนี้ควรมีการประเมินจากแฟ้มสะสมงานเป็นการประเมินที่เน้นความสำเร็จของผู้เรียนจากผลงานที่ ผู้เรียนเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบในแฟ้ม กล่อง หรือกระเป๋าแล้วแต่ลักษณะของงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถ เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

ทิตนา แชมมณี (2552) อ้างอิงจาก (Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทนผลของพฤติกรรม

หรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบนี้มี ทั้งหมด 7 ขั้น คือ

1. ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำโดยการให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ทำงานนั้นอย่างตั้งใจ
2. ขั้นการเตรียมความพร้อม(Readiness) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้นๆ
3. ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง
4. ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง(Mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการปฏิบัติและเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ
5. ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติและด้วยความเชื่อมั่น ในตนเอง
6. ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้นและประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่างๆ
7. ขั้นการคิดริเริ่ม(Origination) เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้วผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ

จากความหมายของทักษะปฏิบัติสามารถสรุปได้ว่าทักษะปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติที่แตกต่างของผู้เรียน ผู้เรียนบางท่านสามารถเลียนแบบการสาธิตของผู้สอนได้อย่างรวดเร็ว แต่ผู้เรียนบางคนต้องใช้เวลาและต้องสาธิตให้ดูหลายๆ ครั้ง ดังนั้นการมีรูปแบบของการสอนทักษะปฏิบัติจึงมีความสำคัญของผู้เรียน

กมลวรรณ ตังธนภานนท์ (2557) ได้นำเสนอแนวคิดของการสอนทักษะปฏิบัติ ซึ่งได้สังเคราะห์ลำดับขั้นพฤติกรรมตามทักษะพิสัยของเดวิส แอร์โรว์ และซิมพสัน ได้ 5 ลำดับขั้นหลัก ซึ่งในแต่ละขั้นมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1) การรับรู้และการปฏิบัติพื้นฐาน 2) เตรียมความพร้อมและการเรียนแบบ 3) การฝึกปฏิบัติ 4) การปฏิบัติด้วยความชำนาญ 5) การปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการจากขั้นตอนดังกล่าวจะเห็นได้ว่า 3 ขั้นตอนแรก อยู่ในขั้นของการเตรียมตัว ในความเป็นจริงแล้วการสอนทักษะปฏิบัติรายวิชาคอมพิวเตอร์นั้นต้องมีการแยกขั้นตอนย่อยเนื่องจากว่าผู้เรียนแต่ละคนไม่สามารถปฏิบัติเหมือนกันได้ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนที่ต้องการปฏิบัติด้วยความชำนาญ และขั้นตอนที่ 5 การปรับเปลี่ยนหรือสร้างปฏิบัติการ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเอาทักษะการปฏิบัติไปใช้ฝึกฝนในสถานการณ์ใหม่เมื่อพิจารณาการนำเสนอแนวคิดดังกล่าวข้างต้นจะเห็นถึงความน่าสนใจในแนวคิดของทั้ง 3 บุคคลซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ธนาธิกร สารเถื่อนแก้ว (2563) โดยนำเสนอแนวคิด 3 รูปแบบ ได้แก่ แนวคิดของเดวิส แนวคิดของแอร์โรว์ และแนวคิดของซิมพสัน ดังนี้

1. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies' Instructional Model for Psychomotor Domain)
ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะปฏิบัติไว้ว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อย ๆ เหล่านั้นได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและเร็วขึ้น

ขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นการสังเกตและการเลียนแบบพฤติกรรมของคนอื่น ซึ่งประสิทธิภาพของการปฏิบัติอาจมีคุณภาพต่ำ
2. การปฏิบัติตามคำสั่ง (Manipulation) เป็นความสามารถในการดำเนินการ ตามความจำหรือตามคำสั่ง
3. การปฏิบัติด้วยความแม่นยำ (Precision) เป็นการปฏิบัติที่มีความแน่นอนมากขึ้น หรือเป็นการแสดงทักษะในระดับความแม่นยำสูงขึ้น
4. การประสานสัมพันธ์ (Articulation) เป็นการประสานงานภายในร่างกายและปรับตัวให้เข้ากับการดำเนินการ เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการปฏิบัติ
5. การปฏิบัติจนเป็นธรรมชาติ (Naturalization) เป็นการแสดงออกระดับสูง จนกลายเป็นธรรมชาติหรือปฏิบัติโดยไม่จำเป็นต้องคิดมาก

จุดเด่นและจุดด้อยของรูปแบบขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของเดวีส์

จุดเด่น คือ มีขั้นตอนที่แสดงถึงการปรับตัวของร่างกาย

จุดด้อย คือ 1. ไม่มีการเตรียมความพร้อม 2. ขั้นตอนแรกเป็นการรวมขั้นตอนหลาย ๆ ขั้นตอนเข้าด้วยกันไม่ได้แยกทักษะย่อย ๆ 3. ไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือการสร้างชิ้นงานใหม่ในขั้นตอนสุดท้าย

2. รูปแบบการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว (Harrow's Instructional Model for psychomotor Domain) แฮร์โรว (Harrow, 1972) ได้จัดลำดับขั้นของการเรียนรู้ทางด้านทักษะปฏิบัติไว้ 5 ขั้น โดยเริ่มจากระดับที่ซับซ้อนน้อยไปจนถึงระดับที่มีความซับซ้อนมาก ดังนั้นการกระทำจึงเริ่มจากการเคลื่อนไหว กล้ามเนื้อใหญ่ไปถึงการเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อย่อย ลำดับขั้นดังกล่าวได้แก่การเลียนแบบ การลงมือกระทำตามคำสั่ง การกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ การแสดงออกและการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ

ขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว

1. การตอบสนองโดยอัตโนมัติ (Reflex Movements) เป็นปฏิกิริยาที่ไม่ได้เกิดจากการเรียนรู้หรือ ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นโดยไม่ได้ตั้งใจ
2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) เป็นการเคลื่อนไหวร่างกายทั่วไป เช่น การเดินหรือการควมมือ
3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual Abilities) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เช่น การแยกแยะ สิ่งที่มีมองเห็นสิ่งที่ได้ยิน หรือสิ่งที่สัมผัส
4. สมรรถภาพทางกาย (Physical Abilities) เป็นความแข็งแรงที่ต้องพัฒนา หรือเตรียมความพร้อม เช่น ความแข็งแรง และความว่องไว
5. การเคลื่อนไหวอย่างมีทักษะ (Skilled movements) เป็นการเรียนรู้ขั้นสูงแบบเดียวกับที่พบในนักกีฬาหรือนักแสดง
6. การปฏิบัติโดยไม่ใช้ดุลยพินิจ (Nondiscursive communication) เป็นใช้ภาษากายอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น ท่าทาง และการแสดงออกทางสีหน้า

จุดเด่นและจุดด้อยของรูปแบบขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของแฮร์โรว

จุดเด่นคือ เป็นรูปแบบที่คำนึงถึงพื้นฐานการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนลงมือปฏิบัติ

จุดด้อย คือ ไม่มีการปรับเปลี่ยนหรือการสร้างชิ้นงานใหม่ในขั้นตอนสุดท้าย

3. รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพสัน (Instructional Model Based on Simpson's Processes for psycho-Motor Skill Development) ซิมพสัน (Simpson, 1972) กล่าวว่า ทักษะเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียนเป็นความสามารถในการประสานการทำงานของกล้ามเนื้อหรือร่างกาย ในการทำงานที่มีความซับซ้อน และต้องอาศัยความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อหลาย ๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรูทกิดขึ้น ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่งหากได้รับการฝึกฝนที่ดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และความคงทน ผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความเร็วหรือความราบรื่นในการจัดการ

วัตถุประสงค์ของรูปแบบ

เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือทำงานที่ต่ออาศัยการเคลื่อนไหวหรือการประสานงานของกล้ามเนื้อทั้งหลายได้อย่างดี มีความถูกต้องและมีความชำนาญขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพสัน

1. การรับรู้ (Perception) : ความสามารถในการใช้ประสาทสัมผัสเพื่อเป็นแนวทางในการ เคลื่อนไหว ของร่างกาย
2. การเตรียมพร้อม (Set) เป็นความพร้อมในการปฏิบัติ ซึ่งประกอบด้วย จิตใจ ร่างกายและอารมณ์ สามส่วนนี้เป็นสิ่งที่ร่างกายกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆ (บางครั้งเรียกว่าmindsets)
3. การตอบสนองต่อคำสั่ง (Guided Response) เป็นขั้นตอนแรกของการเรียนรู้ทักษะที่ซับซ้อนซึ่งรวมถึงการเลียนแบบ การทดลอง และการพบข้อผิดพลาด ความสามารถในการปฏิบัติงานจะมีประสิทธิภาพจากการฝึกซ้อม
4. การปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน (Mechanism) เป็นขั้นตอนขั้นกลางในการเรียนรู้ทักษะที่ซับซ้อน การเรียนรู้การตอบสนองใดกลายเป็นนิสัยและการเคลื่อนไหวสามารถดำเนินการด้วยความมั่นใจ
5. การปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ (Complex Overt Response) การปฏิบัติที่เกิดประสิทธิภาพมากขึ้นมีความรวดเร็วถูกต้อง และมีการประสานงานที่คล่องแคล่วรวมถึงการปฏิบัติโดยไม่ลังเล อยางมีประสิทธิภาพและเป็นไปโดยอัตโนมัติ
6. การปรับเปลี่ยน (Adaptation) มีการพัฒนาทักษะที่ดีและบุคคลสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการเคลื่อนไหวให้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ
7. การสร้างรูปแบบใหม่ (Origination) เป็นการสร้างรูปแบบการ เคลื่อนไหวใหม่เพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์เฉพาะหรือปัญหาเฉพาะ ผลการเรียนรู้เน้นความคิดสร้างสรรค์ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะที่พัฒนาขึ้นอย่างมาก

จุดเด่นและจุดด้อยของรูปแบบขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติตามแนวคิดของซิมพสัน

- จุดเด่นคือ
1. มีขั้นการรับรู้และเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนเริ่มปฏิบัติ
  2. มีขั้นการปรับเปลี่ยนและการสร้างชิ้นงานใหม่ในขั้นตอนสุดท้าย
  3. มีขั้นตอนที่ให้ผู้ปฏิบัติได้พบข้อผิดพลาดด้วยตนเอง

จุดด้อยคือ 1. ขั้นตอนที่ใหญ่ผู้ปฏิบัติพบข้อผิดพลาดอาจทำให้เสียเวลาในการฝึกปฏิบัติ

การสอนทักษะการปฏิบัติในรายวิชากิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจถึงเนื้อหา วัตถุประสงค์ พัฒนาการและความพร้อมทางร่างกายของเด็กปฐมวัย รู้จักเทคนิควิธีการต่างๆ ซึ่งในรายวิชา กิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์ ต้องการฝึกทักษะการปฏิบัติงานของนักศึกษาโดยใช้ การแสดงบทบาทสมมติ (Role-Play) โดยมีขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ดังนี้ 1.ขั้นนำ 2.ขั้นสอน 3.ขั้นสรุป

การสังเคราะห์รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติ

หลักการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนทักษะปฏิบัติ ตามแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติของ เดวิส (Dave) แฮร์โรว (Harow) และซิมพสัน (Simpson) และหลักการสอนวิชาคอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ในการสังเคราะห์ลำดับขั้นทักษะปฏิบัติ นั้น มีการเปรียบเทียบในแต่ละขั้นตอนของลำดับขั้นทักษะปฏิบัติ และวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของแต่ละทฤษฎี โดยคงขั้นตอนที่มีประโยชน์ต่อการสอนทักษะปฏิบัติในรายวิชากิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์ และขั้นตอน

ที่มีความคล้ายคลึงกันให้เป็นขั้นตอนเดียวกัน โดยไม่ตัดทั้งขั้นตอนสำคัญของแต่ละทักษะออกไป ทำให้สามารถสังเคราะห์รูปแบบการสอนทักษะปฏิบัติในรายวิชาการกิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

ลำดับขั้นของทักษะปฏิบัติในรายวิชาการกิจกรรมพัฒนาทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์ที่ได้จากการสังเคราะห์ของแฮร์โรว์ เดวิส และซิมป์สัน

ทักษะการปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harrow)	ทักษะการปฏิบัติของเดวิส (Dave)	ทักษะการปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson)	ลำดับขั้นทักษะปฏิบัติที่สังเคราะห์
1. การตอบสนองโดยอัตโนมัติ (Reflex Movements) 2. การเคลื่อนไหวขั้นพื้นฐาน (Fundamental Movements) 3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual Abilities) 4. สมรรถภาพทางกาย (Physical Abilities) 5. การเคลื่อนไหวอย่างมีทักษะ (Skilled movements) 6. การปฏิบัติโดยไม่ไขว่คว้า (Nondiscursive communication)	1. การเลียนแบบ (Imitation) 2. การปฏิบัติตามคำสั่ง (Manipulation) 3. การปฏิบัติด้วยความแม่นยำ (Precision) 4. การประสานสัมพันธ์ (Articulation) 5. การปฏิบัติจนเป็นธรรมชาติ (Naturalization)	1. การรับรู้ (Perception) 2. การเตรียมพร้อม (Set) 3. การตอบสนองต่อคำสั่ง (Guided Response) 4. การปฏิบัติจนเกิดความเคยชิน (Mechanism) 5. การปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ (Complex Overt Response) 6. การปรับเปลี่ยน (Adaptation) 7. การสร้างรูปแบบใหม่ (Origination)	1. ขั้นกล่าวนำ ผู้สอนชี้แจงวัตถุประสงค์ของกิจกรรมให้ผู้เรียนทราบ 2. ขั้นการสาธิตจากผู้สอน อธิบายลักษณะงาน วิธีการ ทำงาน แล้วสาธิตพร้อม ๆ กับอธิบายด้วย 3. ขั้นการสาธิตจากผู้เรียน (Demonstration from the learner) ให้ผู้เรียนลองปฏิบัติได้ เพียงใด ซึ่งจะ เป็น Feed back ให้ครูผู้สอนปรับปรุงในการสอน 4. ขั้นให้การฝึกหัดและตรวจผลสำเร็จ (Exercise and Progress) ต้องแน่ใจว่าผู้เรียนทำได้แล้ว โดยไม่ผิดพลาด จึงจะมอบหมายให้ทำงานได้

ความหมายของบทบาทสมมติ

กิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมประเภทหนึ่งที่ยิมนำมาใช้ในการเรียนการสอน มุ่งเน้นและเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้บุคลิกภาพของตนเองในการเรียน ภาษา ด้วยการเลียนแบบและแสดงท่าทาง จินตนาการ รวมทั้งความจำ อารมณ์ความรู้สึก เจตคติที่มีต่อบทบาท เป็นกิจกรรมที่เอื้อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษา ในการแสดง พฤติกรรมตามบทบาทที่ได้รับจากสถานการณ์ที่ใกล้เคียงความเป็นจริง อาจควบคุมหรือไม่ ควบคุมก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ดังต่อไปนี้

เทเลอร์ และ วอลฟอร์ด (Tayler & Walford, 1974) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติว่าบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียน หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งได้ฝึกฝนทักษะการคิด การวิเคราะห์ การอภิปราย การแสดง การแก้ปัญหา การตัดสินใจอย่างมีเหตุผลโดยครูเป็นผู้จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้น

เมนส์ (Ments, 1999) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติ ว่าบทบาทสมมติเป็นกิจกรรม ที่กลุ่มผู้เรียนจัดแสดงขึ้น เพื่อมุ่งสำรวจปัญหาด้านสังคมที่เป็นประสบการณ์ในการเรียนรู้ที่จะช่วยพัฒนา ความรู้ ความเข้าใจ ความคิดและพฤติกรรม

ของบุคคลในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ เรียน เพราะผู้เรียนจะสามารถปฏิบัติตนได้ถูกต้อง เหมาะสม เมื่อเผชิญกับสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกับ สถานการณ์นั้น ๆ

ไวอา (Via, 1987) กล่าวว่า การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการสอนภาษาอังกฤษควรให้ผู้เรียนจับคู่สนทนาและควรใช้หลัก “Tail- and-Listen” คือ ผู้พูดจะเหลือกดูบทร่างพอเข้าใจ แล้ว พุดออกมาเองโดยที่ตามกลุ่มสนทนาอยู่ตลอดเวลาแล้ว คอยฟังคู่สนทนาจะพูดโต้ตอบอย่างไร เพื่อจะได้ตอบ กลับไปได้ ช่วงนี้ครูอาจจะให้ผู้เรียนทุกคนแสดงพร้อมกัน โดยครูเป็นผู้สังเกตการณ์ไปรอบ ๆ ห้อง หลังจากนั้นถ้าเป็นไปได้ครูควรจะให้ผู้เรียนบางคู่หรือ บางกลุ่มมาแสดงให้ผู้เรียนคนอื่น ๆ ดู เมื่อจบแล้วครู อาจถามคำถามเพื่อทดสอบความเข้าใจหรือครูอาจให้ผู้เรียนถามกันเองในรูปของการอภิปราย

ลาเดาส์ (Ladousse, 1987) ได้กล่าวถึงกิจกรรมบทบาทสมมติว่า เป็นกิจกรรมทางการ สื่อสารที่ผู้เรียนได้แสดงบทบาทเป็นคนอื่นตามสถานการณ์ที่กำหนดขึ้นมาและเป็นกิจกรรมที่ไม่ซับซ้อน สามารถปรับเปลี่ยนบทบาทให้ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์ผ่านการสวมบทบาทเป็นบุคคลอื่นที่สามารถ พบเจอได้ในชีวิตประจำวัน การนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาใช้ในการเรียนการสอนโดยจัดเตรียมบทบาท ในบัตรบทบาทภายใต้สถานการณ์ที่มีความหลากหลายและจากง่ายไปยาก โดยผู้เรียน จะได้รับการกำหนด สถานการณ์และบทบาทที่จะต้องแสดง ที่กล่าวมานั้นอาจเตรียมโดยครูผู้สอนหรือจากสื่อการสอนต่าง ๆ และในขณะที่ผู้เรียนได้แสดงบทบาทสมตินั้นพวกเขาจะได้ฝึกการใช้ภาษา การแก้ปัญหาจากสถานการณ์ ที่กำหนด การออกทางพฤติกรรมทางสังคม การพูดเพื่อจุดประสงค์ทางสังคม ได้แก่ การเชิญชวน การ เจรจาต่อรอง และการร้องเรียน

สเกียน (Skehan, 1998) ได้อธิบายความหมายกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ว่า เป็นกิจกรรม ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษา โดยผู้เรียนต้องทำกิจกรรมอย่างมีความหมายและผลลัพธ์ของกิจกรรม จะเป็นสิ่งประเมินความสามารถในการใช้ภาษาซึ่งเป็นภาษาที่เกิดขึ้นจริงในสังคม

ทิตนา แชมมณี (2550) กล่าวถึง วิธีสอนโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติคือ กระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดโดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกมาตามความรู้สึกนึกคิดของตน และ นำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านรู้ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบว่าเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์

อารมณ์ ใจเที่ยง (2546) วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ หมายถึง วิธีสอนที่ผู้สอนสร้างสถานการณ์และบทบาทสมมติขึ้นจากความเป็นจริง มาให้ผู้เรียนได้ แสดงออกตามที่ผู้เรียนคิดว่าจะเป็น ผู้สอนจะให้การแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ ความคิด และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นพื้นฐานในการให้ความรู้และสร้างความเข้าใจแก่ผู้เรียน อันจะ ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาสาระของบทเรียนอย่างลึกซึ้ง และรู้จักปรับหรือเปลี่ยนพฤติกรรม และการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม

เทเลอร์และ วอลฟอร์ด (Tayler & Walford, 1974) ได้ให้ความหมายของบทบาทสมมติ ว่าบทบาทสมมติเป็นวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจในเรื่องที่เรียน หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งได้ฝึกฝนทักษะการคิด การวิเคราะห์ การอภิปราย การแสดง การแก้ปัญหา การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล โดยครูเป็นผู้จัดสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงบทบาทต่าง ๆ ในสถานการณ์นั้น

สรุปได้ว่า กิจกรรมที่ใช้บทบาทสมมติ เป็นเทคนิคที่ผู้เรียนได้แสดง พฤติกรรม โดยสวมบทบาทที่อาจถูกกำหนดไว้หรือเป็นสถานการณ์จำลอง ทำให้ผู้เรียน สามารถแสดงออกทั้งด้านความคิด ลักษณะท่าทาง อีกทั้งเป็นการพัฒนาทักษะด้านการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ

รูปแบบของการแสดงบทบาทสมมติ

การแสดงบทบาทสมมติ (Role Playing) เป็นกิจกรรมที่ใช้ในการสวมบทบาทสมมติขึ้น โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทการเป็นคุณครูและแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกในบทบาทนั้นๆ อารมณ์และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาทนั้น เป็นกิจกรรมที่ได้ให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะปฏิบัติการในการแสดงบทบาทสมมติ ฝึกให้มีความกล้าแสดงออก ฝึกทักษะการใช้ภาษา โดยการจำลองสถานการณ์เหมือนห้องเรียนอนุบาลจริงๆ เพื่อให้นักศึกษาได้สวมบทบาทต่างๆ ในสถานการณ์ที่ได้กำหนดไว้ ดังนี้

ธิดารัตน์ วิเชียรลม (2554) กล่าวว่า รูปแบบของกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติสามารถแบ่งได้ 2 ประเภท ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และที่ไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า ผู้สอนเป็นผู้กำหนดสถานการณ์ขึ้นมา จากนั้นนำมาถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับฟัง แล้วมอบบทบาทให้กับผู้เรียนตามความเหมาะสมเพื่อให้เตรียมตัวล่วงหน้า ก่อนการแสดง ทั้งนี้ ผู้แสดงอาจสอดแทรกรายละเอียดเพิ่มเติมของเนื้อหาได้ การแสดงบทบาทสมมติที่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าเน้นความพร้อมของผู้แสดงที่ทำหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละบทบาท รวมถึงการจัดฉากให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องหรือสถานการณ์นั้นๆ

2. การแสดงบทบาทสมมติที่ไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า เป็นวิธีการสอนที่ใช้ในการนำเข้าสู่บทเรียนหรือใช้ในระหว่างที่มีการเรียนการสอนโดยให้ผู้เรียนอาสาสมัครแสดงบทบาทสมมติตามเนื้อหาเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่สนุกสนานและทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหามากยิ่งขึ้น การแสดงบทบาทสมมติที่ไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้าเน้นไหวพริบ เชี่ยวชาญ และความคิดสร้างสรรค์อย่างฉับไวของผู้แสดง

สุนทร สิ้นพานนท์ (2554) ได้แบ่งการแสดงบทบาทสมมติออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเตรียมไว้ แบบเตรียมบทไว้พร้อม และแบบแสดงละคร โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การแสดงบทบาทสมมติแบบไม่มีบทเตรียมไว้ ซึ่งผู้แสดงไม่จำเป็นต้องฝึกซ้อมก่อนที่จะแสดง เมื่อเรียนถึงเรื่องใดตอนใดก็จะแสดงได้ทันทีโดยไม่ต้องฝึกให้แสดงตามความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

2. การแสดงบทบาทสมมติแบบเตรียมบทไว้พร้อม ผู้สอนจัดเตรียมบทล่วงหน้า บอกความคิดรวบยอดและบทบาทให้แสดงทราบ ซึ่งผู้แสดงอาจแสดงตามบทที่กำหนดบ้าง หรืออาจคิดบทบาทขึ้นเองตามความคิด ความพอใจของตน แต่ต้องตรงกับเนื้อหาที่กำหนดไว้

3. การแสดงบทบาทสมมติแบบแสดงละคร ผู้สอนกำหนดบทบาทไว้แล้ว ผู้แสดงจะต้องฝึกซ้อมแสดงและพูดตามบทที่ผู้สอนกำหนดขึ้น

สรุปได้ว่า รูปแบบของกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติมี 3 รูปแบบ คือแบบที่มีการเตรียมบทไว้พร้อม ผู้เรียนมีการเตรียมตัวล่วงหน้า แบบที่ไม่มีบทเตรียมไว้ ผู้เรียนไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และแบบแสดงละคร ซึ่งผู้แสดงจะต้องฝึกซ้อมและพูดตามบทที่กำหนดขึ้น

ลักษณะของกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

โฮลเดน (Holdem, 2005) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนต้องตีความและแสดงบทบาทหรือบัตร์คำสั่งที่กำหนดให้ จะแสดงนอกเหนือจากบทบาทนั้นไม่ได้ ผู้เรียนต้องแสดงเป็นคนอื่นในสถานการณ์ที่จินตนาการขึ้น โดยจินตนาการว่าตนเป็นบุคคลในสถานการณ์สมมติ สถานการณ์ในบทบาทสมมติเป็นสถานการณ์ที่ให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อสื่อสาร และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ซึ่งสอดคล้องกับลิตเติลวูด (Littlewood, 2003) ที่กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารตามบทบาทสมมติ โดยสมมติสถานการณ์ทางสังคมที่เหมือนกับในชีวิตจริงๆ ผู้สอนสามารถใช้ชั้นเรียนเป็นบริบทของสังคม เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยให้ผู้เรียนใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับสภาพสังคม โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่างๆ เช่น พนักงานต้อนรับในโรงแรมกับแขกที่เข้าพัก พนักงานบริการบนเครื่องบินกับผู้โดยสาร พนักงานขายของกับลูกค้า เป็นต้น การแสดงบทบาทสมมติจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานและสร้างบรรยากาศที่ดีในห้องเรียน

กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในสถานการณ์หนึ่งๆ และชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้คำที่ถูกต้องและเหมาะสม นอกจากนี้ การแสดงบทบาทสมมติจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลินในการเรียน อันส่งผลให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษมากขึ้น ในการให้ผู้เรียนแสดงบทบาทสมมตินั้น อาจทำได้โดยผู้สอนกำหนดบทสนทนาและกำหนดบทบาทของแต่ละคน ในการให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ โดยกำหนดว่าผู้เรียนจะแสดงเป็นใครจะพูดว่าอย่างไรบ้างหรือผู้สอนอาจจะกำหนดว่าผู้เรียนแสดงเป็นใครอยู่ในสถานการณ์อะไร จะพูดเกี่ยวกับอะไร แต่สิ่งที่จะต้องพูด ผู้เรียนต้องคิดเอง การแสดงบทบาทสมมติจึงมีความสำคัญในการฝึก

ทักษะการพูดภาษาอังกฤษและกิจกรรมที่ดีที่สุดที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารได้เหมาะสมกับสภาพทางสังคม เนื่องจากบทบาทต่างๆ ที่ผู้เรียนแสดงนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ (ทัศนีย์ สงวนสัตย์, 2542)

บทบาทสมมติเป็นกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และนำเอาการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (ทศนา แคมมณี, 2554) โดยผู้สอนกำหนดหัวเรื่อง ปัญหา หรือสร้างสถานการณ์ขึ้นมาให้คล้ายกับสภาพความเป็นจริง แล้วให้ผู้เรียนสวมบทบาท หรือแสดงบทบาทนั้นตามความรู้สึกนึกคิดของตนและประสบการณ์ของผู้เรียนที่คิดว่าควรจะเป็น ภายหลังของการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดงเพื่อการเรียนตามวัตถุประสงค์ (สุวิทย์ มูลคำและคณะ, 2555)

การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษโดยใช้การแสดงบทบาทสมมติเป็นเครื่องมือและวิธีการอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยผู้สอนสร้างสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงขึ้นมาเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงออกตามบทบาท และแสดงพฤติกรรมทั้งคำพูดและท่าทางตามลักษณะนิสัยของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์สมมติ และตามความรู้สึก อารมณ์ และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาท เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์จริงในสภาพของการสมมติเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้ทดลอง และเรียนรู้พฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ และนำการแสดงออกทั้งทางด้านความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดงมาเป็นหัวข้อในการอภิปรายการเรียนรู้ (ธิดารัตน์ วิเชียรลม, 2554.)

ทศนา แคมมณี (2560) กล่าวว่า วิธีการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ คือกระบวนการที่ผู้สอนใช้ในการช่วยเหลือให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยการให้ผู้เรียนสวมบทบาทในสถานการณ์ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแสดงออกตามความรู้สึกนึกคิดของตน และการนำการแสดงออกของผู้แสดงทั้งทางความรู้ ความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สังเกตพบมาเป็นข้อมูลในการอภิปราย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ขาดไม่ได้ของวิธีสอน 1. มีสถานการณ์สมมติและบทบาทสมมติ 2. มีการแสดงบทบาทสมมติ 3. มีการอภิปรายเกี่ยวกับความรู้ ความคิด ความรู้สึกและพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ชมและสรุปการเรียนรู้ที่ได้รับ

การสอนโดยใช้บทบาทสมมติมี 5 ขั้นตอน ในแต่ละขั้นตอนมีวิธีการสอนดัง อากร ใจเที่ยง (2553) กล่าวไว้

ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้

1. ขั้นเตรียมการใช้บทบาทสมมติ เป็นการเตรียม 2 หัวข้อใหญ่ได้แก่ ดังนี้

1.1 เตรียมจุดประสงค์ของการแสดงบทบาทสมมติให้แน่ใจและเฉพาะเจาะจงว่าต้องการให้ผู้เรียน เกิดความรู้ความเข้าใจอะไรบ้างจากการแสดง

1.2 เตรียมสถานการณ์สมมติ เพื่อเล่าให้ผู้เรียนฟังให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ที่กำหนดไว้การเตรียมสถานการณ์การบทบาทสมมตินี้อาจเตรียมเขียนไว้อย่างละเอียดเพื่อมอบให้แก่ผู้เรียน หรือเตรียมเฉพาะ สถานการณ์เพื่อเล่าให้ผู้เรียนฟัง ส่วนรายละเอียดผู้เรียนต้องคิดเอง การเตรียมบทบาทสมมตินี้ ควรให้มีความชัดเจน มีความยากง่ายให้เหมาะสมกับระดับผู้เรียน มีเนื้อหาใกล้เคียงกับความเป็นจริง และควรให้มีความขัดแย้งหรือปัญหาที่จะต้องแก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาส ฝึกคิดและแก้ปัญหา

2. ขั้นตอนการ จัดแบ่งย่อยเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การนำเข้าสู่การแสดงบทบาทสมมติ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรม โดยผู้สอนอาจใช้วิธีโยนประสบการณ์ใกล้ตัวผู้เรียนเล่าเรื่องราวหรือสถานการณ์สมมติที่แจ่มประโยชน์ของการแสดงบทบาทสมมติและการร่วมกันช่วยแก้ปัญหา

2.2 เลือกผู้แสดง เมื่อผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะเข้าร่วมกิจกรรมแล้วผู้สอนจะจัดตัวผู้แสดงในบทบาทต่างๆ ในการเลือกผู้แสดงนั้นอาจใช้วิธีดังนี้

1) เลือกอย่างเจาะจง

2) เลือกผู้ที่มีบุคลิกลักษณะคุณสมบัติที่เหมาะสมกับบท

3) เลือกผู้แสดงโดยให้อาสาสมัคร

2.3 การเตรียมความพร้อมของผู้แสดง เมื่อเลือกผู้แสดงได้แล้วผู้สอนควรใช้เวลาผู้แสดงได้เตรียม ตัวและตกลงกันก่อนการแสดง ผู้สอนควรช่วยให้กำลังใจ ช่วยขจัดความตื่นเต้น ประหม่า และความวิตกกังวลต่างๆ เพื่อผู้แสดงได้แสดงอย่างเป็นธรรมชาติ

2.4 การจัดฉากการแสดง การจัดฉากการแสดงอาจจะจัดแบบง่ายๆ คำนึงถึงความประหยัดทั้งเวลาและทรัพยากร

2.5 การเตรียมผู้สังเกตการณ์ ในขณะที่ผู้แสดงเตรียมตัว ผู้สอนควรได้ใช้เวลานั้นเตรียมผู้ชมด้วย โดยควรทำความเข้าใจกับผู้ชมว่าควรสังเกตอะไรจึงจะได้ประโยชน์ต่อการวิเคราะห์และอภิปรายในภายหลัง ผู้สอนเตรียมหัวข้อการสังเกต หรือจัดทำแบบสังเกตการณ์เตรียมไว้ให้พร้อม และเลือกผู้สังเกตการณ์ช่วยกันดู และบันทึกพฤติกรรมและเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเป็นเรื่อยๆ ไป

2.6 การแสดง เมื่อทุกฝ่ายพร้อมและจึงเริ่มการแสดง การแสดงนี้ควรปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ ผู้สอนและผู้ชมไม่ควรขัดกลางคัน นอกจากในกรณีที่ผู้แสดงต้องการความช่วยเหลือ ในขณะที่แสดงผู้สอนควร สังเกตพฤติกรรมของผู้แสดงและผู้ชมอย่างใกล้ชิด

2.7 การตัดบท ผู้สอนหรือผู้กำกับควรตัดบทหรือหยุดการแสดงเมื่อการแสดงผ่านไปเป็นเวลาพอสมควร ไม่ควรปล่อยให้การแสดงเยิ่นเย้อเกินไปจะทำให้เสียเวลาและผู้ชมเกิดความเบื่อหน่าย การตัดบทควรจะทำเมื่อ

3. ชั้นวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดง (ชั้นประเมินผล) ชั้นนี้ถือเป็นชั้นสำคัญสุดยิ่งในการสอน เพราะเป็นชั้นที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้รวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่ได้สังเกตเห็นและนำมาวิเคราะห์หรืออภิปรายผลจนเกิดเป็นการเรียนรู้ที่มีความหมายสำคัญสำหรับตนเอง ในชั้นนี้ครูควรเตรียมคำถามต่างๆ ไว้เป็นแนวทางสำหรับตนเอง ที่จะใช้กระตุ้นให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์และอภิปรายรวมกันโดยทั่วๆ ไปวิธีนี้ใช้ในการดำเนินการในชั้นนี้ มีดังนี้

3.1 ชี้แจงให้ผู้แสดงและผู้ชมเข้าใจว่าการอภิปรายจะเน้นที่เหตุผลและพฤติกรรมที่ผู้แสดงได้แสดงออกมา ไม่ใช่เน้นที่ใครแสดงดีไม่ได้อย่างไร

3.2 สัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้แสดง

3.3 สัมภาษณ์ความรู้สึกและความคิดของผู้สังเกตการณ์หรือผู้ชม

3.4 ให้นักเรียนและผู้ชมวิเคราะห์เหตุการณ์เสนอความคิดเห็นและอภิปรายร่วมกัน โดยครูอาจใช้คำถามต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด ข้อสำคัญข้อหนึ่งที่ครูควรพึงระวังในการดำเนินการอภิปรายคือ ครูควรแสดงความเป็นประชาธิปไตย ให้เสรีภาพแก่ผู้เรียนอย่างเต็มที่ในการคิด ตัดสินใจไม่ประเมินค่าตัดสินความคิดเห็นของผู้เรียน อันอาจทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกที่แท้จริง

4. ชั้นแสดงเพิ่มเติม หลังจากวิเคราะห์และอภิปรายผลการแสดงแล้ว กลุ่มอาจจะเสนอแนวทางใหม่ๆ ในการแก้ปัญหาหรือการตัดสินใจ ครูอาจจะให้มีการแสดงเพิ่มเติมก็ได้แต่ทำการแสดงเพิ่มเติมนี้ไม่จำเป็นครูสามารถข้ามขั้นไปถึงขั้นที่ 5 เลยก็ได้

5. ชั้นแรกเปลี่ยนประสบการณ์และสรุป หลังจากจบการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงแล้วครูควร กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีส่วนสัมพันธ์หรือเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ได้ศึกษาแก่กันและกัน การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้แนวความคิดกว้างขวางขึ้น และส่งเสริมให้ผู้เรียนเห็นว่าสิ่งที่เรียนนั้นเกี่ยวข้องกับความจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถที่จะหาข้อสรุป หรือได้แนวความคิดรวบยอดที่ตนสามารถเข้าใจได้อย่างดี

กล่าวโดยสรุป การแสดงบทบาทสมมติเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนสวมบทบาทจากสถานการณ์ที่กำหนดให้ ซึ่งมีความใกล้เคียงกับความเป็นจริง โดยผู้เรียนสวมบทบาทและแสดงพฤติกรรมไปตามความรู้สึกอารมณ์ และเจตคติของผู้แสดงที่มีต่อบทบาท การแสดงบทบาทสมมติเป็นกิจกรรมที่เอื้อประโยชน์ให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทางภาษา เพราะการสร้างสถานการณ์สมมติและให้ผู้เรียนสวมบทบาทต่างๆ ในสถานการณ์ที่กำหนดไว้จะช่วยให้เกิดจินตนาและ

แรงบันดาลใจที่จะนำทักษะทางภาษาที่ได้เรียนรู้มาใช้ในการสื่อสาร การแสดงบทบาทสมมติในกิจกรรมการสอนทักษะทางกายและการจัดประสบการณ์เพื่อมุ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และชี้ให้เห็นความสำคัญของการใช้ภาษาที่ถูกต้องและเหมาะสม เป็นการนำประสบการณ์เรียนรู้มาใช้ในการฝึกทักษะ ซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ เพื่อการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และภายหลังการแสดงบทบาทสมมติจะต้องมีการอภิปรายเกี่ยวกับการแสดงออกทั้งด้านความรู้ และพฤติกรรมของผู้แสดง

องค์ประกอบของกิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ

พอลส์ตัน (Paulston, 2005) กล่าวว่า การแสดงบทบาทสมมติมีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ ได้แก่

1. สถานการณ์ (Setting) หมายถึง สถานที่ที่อยู่หรือหัวข้อเรื่องสนทนา ผู้สอนจะต้องอธิบายสถานการณ์และงานที่ผู้เรียนจะต้องทำให้เสร็จ งานที่ทำจะมีความยากง่ายตามระดับของผู้เรียน เช่นการรับโทรศัพท์ หรือการเจรจาต่อรองธุรกิจ เป็นต้น การอธิบายชี้แจงเกี่ยวกับสถานการณ์ยังสามารถให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับวัฒนธรรมหรือธรรมเนียมปฏิบัติด้วย

2. บทบาท (Role) หมายถึง การมอบหมายบทบาทให้ผู้เรียนแสดงตามบทบาทที่กำหนด ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในบุคลิกภาพ ประสบการณ์ สถานะทางสังคม ปัญหาและความต้องการของบทบาทที่ตนจะแสดง คำอธิบายชี้แจงเกี่ยวกับบทบาทไม่ควรมากหรือละเอียดจนเกินไป เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้แสดงพัฒนาบุคลิกภาพ ตามภูมิหลังหรือพฤติกรรมที่ผ่านมา

3. ส่วนที่เป็นประโยชน์สำหรับการแสดงบทบาทสมมติ หมายถึง ส่วน วลี คำศัพท์เฉพาะ และรูปแบบของภาษา ตลอดจนข้อมูลต่างๆ ทั้งด้านภาษาศาสตร์และด้านสังคม

4. ความรู้พื้นฐานในเนื้อหาของสถานการณ์ หมายถึง

ประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติ

มีนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงข้อดีของการสอนโดยใช้บทบาทสมมติดังนี้

เออร์ (Ur, 2000) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของกิจกรรมบทบาทสมมติไว้ว่า กิจกรรมบทบาท สมมติช่วยเพิ่มพูนทักษะด้านการฝึกภาษาที่ใช้ในการสื่อสาร เพราะในการแสดงบทบาทสมตินักเรียนได้ แสดงออกเป็นคนอื่นและได้ใช้ภาษาตามจุดประสงค์ซึ่งกิจกรรมบทบาทสมติมักมีพื้นฐานจากสถานการณ์ จริงในสังคมดั่งนั้น ส่วนภาษาที่ใช้ในการสื่อสารย่อมใกล้เคียงกับภาษาที่ใช้ในชีวิตจริงเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ในการสวมบทบาทเป็นคนอื่นทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน เพลิดเพลิน เกิดความมั่นใจ ในตนเอง

ลิฟวิงสโตน (Livingstone, 2001) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้กิจกรรมบทบาท สมมติไว้ดังนี้

1. กิจกรรมบทบาทสมมติเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด
2. ผู้เรียนมีโอกาสในการฝึกการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารด้วยตัวเองและยังช่วยลดปัญหาเรื่อง ระเบียบวินัยในห้องเรียนสำหรับเด็กเล็กอีกด้วย

3. กิจกรรมบทบาทสมมติช่วยผู้เรียนกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถที่แตกต่างกันโดยมีวิธีปฏิบัติดังนี้

3.1 เลือกผู้เรียนที่จะแสดงให้เหมาะสมกับบทบาท เช่น คนเก่งก็ให้รับบทเป็นหัวหน้า หรือ ตัวละครที่สำคัญ ส่วนคนขี้อายก็รับบทเป็นเลขา การให้สวมบทบาทเหล่านี้นอกจากจะช่วยพัฒนาด้าน ประสิทธิภาพทางภาษาศาสตร์แล้วยังช่วยพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนเป็นรายบุคคลด้วย

3.2 คำอธิบายในบัตรกำหนดบทบาทควรเขียนให้เหมาะสมกับระดับความสามารถของผู้ เรียน เช่น ถ้า นักเรียนเก่งครูจะไม่ให้คำอธิบายและรายละเอียดมากนัก แต่ถ้าเป็นผู้เรียนอ่อนครูจะต้อง ให้รายละเอียดมากขึ้น

3.3 คณะผู้เรียนที่เก่งและอ่อนให้ทำงานกลุ่มเดียวกันเพื่อให้ผู้เรียนได้มีโอกาสทำงานด้วยกันและช่วยเหลือกันโดยในบางครั้งอาจจัดให้ผู้เรียนที่มีความสามารถเท่ากันอยู่ในกลุ่มเดียวกันและให้เวลาในการทำงานไม่เท่ากัน กลุ่มเก่งกว่าให้เวลาทำงานน้อยกว่าและมีแบบฝึกหัดอื่นเพิ่มเติมด้วย

เมนส์ (Ments 1999) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติไว้ดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนได้แสดงออกซึ่งความรู้สึกที่ซ่อนอยู่
2. ช่วยให้ผู้เรียนได้อธิบายถึงหัวข้อสนทนาและปัญหาส่วนตัว

3. ช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจผู้อื่นและเข้าใจตนเอง
4. ผู้เรียนได้ฝึกพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบ
5. แสดงปัญหาสังคมโดยทั่วไป และปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มทั้งแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ
6. ให้โอกาสแก่ผู้เรียนที่ไม่กล้าแสดงความคิดเห็น และให้ความสำคัญต่อการตอบสนองทางอารมณ์ในการแสดงและการแสดงออกทางท่าทาง

ความหมายของทักษะปฏิบัติ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติ ไว้ว่าทักษะปฏิบัติ (performance) เป็นการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียนในการประยุกต์ความรู้และทักษะต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงานโดยการประเมินตามสภาพจริง เป็นการประเมินความสามารถ ของผู้เรียนจากงานที่ให้ปฏิบัติจริงหรือในสภาพที่เป็นจริง เพื่อพิจารณาว่าผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่กำหนดได้ดีเพียงใด และปฏิบัติได้อย่างไรนอกจากนี้ควรมีการประเมินจากแพ้ มสะสมงานเป็นการ ประเมินที่เน้นความสำเร็จของผู้เรียนจากผลงานที่ ผู้เรียนเก็บรวบรวมไว้อย่างเป็นระบบในแฟ้มกล่อง หรือกระเป๋าแล้วแต่ลักษณะของงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงความสามารถ เจตคติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ

ซิมป์สัน (Simpson : 2000) กล่าวว่า ทักษะปฏิบัตินี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝน ซึ่ง หากได้รับการฝึกฝนดีแล้ว จะเกิดความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความเชี่ยวชาญชำนาญการ และ ความคงทนผลของพฤติกรรมหรือการกระทำสามารถสังเกตได้จากความรวดเร็ว ความแม่นยำ ความแรงหรือความราบรื่นในการจัดการ ซึ่งกระบวนการเรียนการสอนของรูปแบบนี้มี ทั้งหมด 7 ขั้น คือ

1. ขั้นการรับรู้ (Perception) เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำให้โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการณ์ทำงานนั้นอย่างตั้งใจ
2. ขั้นการเตรียมความพร้อม(Readiness) เป็นขั้นการปรับตัวให้พร้อมเพื่อการทำงานหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงทักษะนั้น ๆ และมีจิตใจและสภาวะอารมณ์ที่ดีต่อการที่จะทำหรือแสดงทักษะนั้นๆ
3. ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided Response) เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก (Trial and Error) จนกระทั่งสามารถตอบสนองได้อย่างถูกต้อง
4. ขั้นการให้ลงมือกระทำจนกลายเป็นกลไกที่สามารถกระทำตัวเอง(Mechanism) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติและเกิดความเชื่อมั่นในการทำสิ่งนั้น ๆ
5. ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Complex Overt Response) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถทำได้อย่างคล่องแคล่ว ชำนาญเป็นไปโดยอัตโนมัติและด้วยความเชื่อมั่น ในตนเอง
6. ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ (Adaptation) เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนปรับปรุงทักษะหรือการปฏิบัติของตนให้ดียิ่งขึ้นและประยุกต์ใช้ทักษะที่ตนได้รับการพัฒนาในสถานการณ์ต่างๆ
7. ขั้นการคิดริเริ่ม(Origination) เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ที่หลากหลายแล้วผู้ปฏิบัติจะเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นที่ตนต้องการ

จากความหมายของทักษะปฏิบัติสามารถสรุปได้ว่าทักษะปฏิบัติเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการประยุกต์ใช้ความรู้จากการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุปการนำกิจกรรมบทบาทสมมติมาประยุกต์สู่การสอนโดยครูผู้สอนสามารถนำกิจกรรมที่น่าสนใจและเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับระดับชั้นของผู้เรียนจะช่วยกระตุ้นความสนใจ นอกจากนี้กิจกรรมบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมที่เน้นความสนุกสนาน โดยครูสมมติสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้ในชีวิตประจำวัน เช่น การ เดินทาง การท่องเที่ยว การซื้อของ เป็นต้น มาผสมผสานกับบุคลิกการแสดงอารมณ์ของบุคคล เช่น โกรธ กังวล เศร้า ดีใจ เป็นต้น ทั้งนี้กิจกรรมบทบาทสมมติยัง

เน้นการกล้าแสดงออกและสามารถใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและเมื่อผู้เรียนทำกิจกรรมบทบาทสมมติอย่างสนุกสนานย่อม และยัง
มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและเพื่อนอีกด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กาญจนา ครุทมนี และคณะ (2558) วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้วิธีการสอนแบบบทบาท สมมติ มีผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบคะแนนทักษะการฟังและการ
พูดภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 โดยใช้การเรียนสอนแบบบทบาทสมมติ ก่อนและหลังการ ทดลองพบว่า
นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และค่า t มีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05

เกศสุดา ปงลังกา (2550) ศึกษาการใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาความสามารถด้านการพูดภาษาอังกฤษ
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ความสามารถ ด้านการพูดของนักเรียนหลังการทดลองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลอง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และระหว่างการทดลอง ความสามารถด้านการพูดของนักเรียนพัฒนาขึ้นโดยลำดับ จาก
ความสามารถในระดับปานกลางในช่วงต้น และเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเมื่อสิ้นสุดการทดลอง พบว่า นักเรียนมีความสามารถด้าน
การพูดในระดับมาก ทั้งด้านการใช้คำ ศัพท์และไวยากรณ์ การพูดสื่อสารเพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจ ตลอดจนความคล่องในการพูด โดย
มีค่าเฉลี่ยที่นักเรียน ประเมินตนเองเป็น 2.83 , 3.01 , 3.56 และ 3.95 ตามลำดับ

นุชจรี ภูเงิน (2556) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษ โดยใช้บทบาทสมมติ ของนักเรียน
ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 3 สาขางาน คอมพิวเตอร์ โรงเรียนกรุงเทพการบัญชีวิทยาลัย ผลการศึกษวิจัยพบว่า
คะแนนการพูด ภาษาอังกฤษของนักเรียนก่อนการสอนโดยใช้บทบาทสมมติ สอบได้ 1 - 2 คะแนน มีค่า เฉลี่ยเป็น 1.47
คะแนน ส่วนการพูดภาษาอังกฤษหลังการใช้บทบาทสมมติ สอบได้ 3 - 8 คะแนน มีค่าเฉลี่ยเป็น 4.47 คะแนน และเมื่อ
พิจารณาคะแนนพัฒนาการ พบว่า นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกคนมีพัฒนาการที่ดีขึ้น คือได้ 12.55 - 75.00% ค่าเฉลี่ยเป็น
34.89% และ พฤติกรรมของนักเรียนจะเกิดทักษะในการสนทนาภาษาอังกฤษ นักเรียนมีการพัฒนาทักษะ การพูด
ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้อง มีความเชื่อมั่นในการอ่านออกเสียง อีกทั้งช่วยให้นักเรียน เกิดความเข้าใจในการเรียนมากยิ่งขึ้น

วนิดา ต้นดิษฐ์ชาลวงค์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการ สนทนาภาษาอังกฤษ 1 โดยใช้กิจกรรม
การแสดงบทบาทสมมติ เรื่อง Opinions ของผู้เรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 สาขางานการขาย วิทยาลัย
เทคโนโลยีวิมล ศรียาน พบว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ มีผลสัมฤทธิ์ ทาง
การเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตาม สมมติฐานของการวิจัย ทั้งนี้เนื่องจาก
การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการแสดงบทบาทสมมติ นั้น สามารถส่งเสริมการพัฒนาทักษะการสนทนาของผู้เรียนได้เป็น
อย่างดีเนื่องจากการแสดง บทบาทสมมุติ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติและมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากขึ้น อีกทั้งยัง พบว่า
กิจกรรมกลุ่มการแสดงบทบาทสมมติ ช่วยส่งเสริมกระบวนการคิดและแก้ไขปัญหาอย่าง สร้างสรรค์ เพิ่มทักษะกระบวนการ
เรียนรู้การทำงานเป็นหมู่คณะ และการแบ่งงานกันทำ ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม นอกเหนือจากนั้นกิจกรรมบทบาทสมมดียังช่วย
ให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคย กับการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการพูด การฟัง การอ่าน และการเขียน จนมีความกล้าแสดงออก และความ
มั่นใจเพิ่มมากขึ้น

บรรณานุกรมภาษาไทย

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2552). ผลการเรียนรู้ด้วยโปรแกรมบทเรียนกับการเรียนเป็นกลุ่มร่วมมือแบบ jigsaw ที่มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน 75-82 วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาสารคาม.
- ณัชนัน แก้วชัยเจริญกิจ. (2550). บทบาทของครูผู้สอนในการจัดกิจกรรมและวิธีการปฏิบัติตาม แนวทางของActive Learning.เข้าถึงเมื่อวันที่15กันยายน2558,จาก <http://www.itie.org> .
- ณัฐรุจ ทรัพย์อุปลัมภ. (2553). การจัดการเรียนแบบใฝ่รู้(Activc Learning)ที่มีผลต่อพฤติกรรม การเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาภูมิปัญญาไทย เพื่อ การพัฒนาคุณภาพชีวิต(0021311)ของ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏ รำไพพรรณี.รายงานวิจัย คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ทิตนา แคมมณี. (2547). ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ทัศนีย์ สงวนสัตย์. (2542). ของฝากครูอังกฤษ. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- ธิดารัตน์ วิเชียรลม. (2554). การใช้กิจกรรมบทบาทสมมติในการพัฒนาทักษะการฟังและการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนหนองหลวงศึกษา, รายงานการศึกษาอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. ขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุคนธ์ ลินธพานนท์. (2554). การจัดกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: ไทยร่มเกล้า.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2555). 19 วิธีการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะ. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). หลักการสอน(ฉบับปรับปรุง).พิมพ์ครั้งที่ 3 .กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

บรรณานุกรมภาษาต่างประเทศ

- Taylor J. L. & Walford R. (1974). Simulation in the classroom. Middlesex. Marmonsworth: Pegnuin Book.
- Ladousse G. P. (1987). Role-play. Oxford: Oxford University Press. Livingstone C. (1983).
Role play in language learning. New York: The Printed House.
- Skehan P. (1998). Task based instruction. In W. Grahe (Ed.) Annual Review of Applied Linguistics. Cambridge: Cambridge University Press.
- Simpson, D. (2000). Teaching Physical Educations: A System Approach. Boston: Houghton Mufflin Co.
- Ments V. (1999). The effective use of role play: practical techniques for improving learning. London: Kogan page.
- Via R. A. (1987). Learning by doing. Methods and Techniques That Work 52(2).January.